

PRESTANAK RADA ZAVODA U DEMETROVOJ ULICI U ZAGREBU!

Dana 15. travnja 2008. prestao je radom Zavod za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, smješten od 1949. godine na istome mjestu, u Demetrovoj ulici br. 18.

Nakon dugogodišnje nedovoljne brige Uprave Medicinskoga fakulteta za održavanje prostorija i djelatnosti Zavoda, neusklađenosti sa suvremenim standardima hrvatske visokoškolske medicinske nastave, znanosti i struke, kao i višegodišnjih usmenih obavijesti pojedinih članova Uprave, što nikada nije potkrijepljeno predočenjem pisanoga rješenja Uprave Medicinskoga fakulteta na čelu s dekanicom prof.dr.sc. Nadom Čikeš, uz pomoć prodekana za financije prof.dr.sc. Juraja Gebera, riješena je višegodišnja neizvjesnost.

Spomenutoga dana započelo je "humano preseljenje" posljednjega djelatnika Zavoda dipl.ing. geologije Radovana Čepelaka. Gospodin je Čepelak, unatoč visokoškolske naobrazbe, desetljećima primao plaću srednjeobrazovanoga djelatnika. Ta nepravda, začeta u socijalističkoj Jugoslaviji, nastavljena je i u demokratskoj Republici Hrvatskoj. Naime, unatoč pisanomu obraćanju dekanu Medicinskoga fakulteta u Zagrebu prof. dr. Niki Zuraku i prof. dr. Antonu Šmalcelju, ništa nije učinjeno u ispravljajući nepravde.

Spomenuti Zavod dobio je jednu (!) prostoriju u Školi narodnoga zdravlja "Andrija Štampar" s mogućnošću korištenja kemijskog laboratorija za kemijsku analizu termomineralnih voda, bez mogućnosti obavljanja balneoloških analiza termomineralnih voda, peloida i treseta. Osim spomenutoga, postoji mogućnost korištenja pohrane arhive bivšega Zavoda u prostoru Škole.

Radi istine o stanju balneologije u Hrvatskoj vrijedno je spomenuti se povijesti Zavoda, za sadašnje i buduće naraštaje medicinarima i ljudima dobre volje.

Godine 1940. utemeljen je Stalni balneološki savjet Banovine Hrvatske.

Godine 1949. utemeljen je Balneološko-klimatološki institut Uprave prirodnih lječilišta Ministarstva narodnog zdravlja NRH u Zagrebu, u Demetrovoj ulici 18 kao središnja ustanova za obavljanje balneološke službe u Hrvatskoj.

Godine 1953. spomenuti Institut je reorganiziran u Odjel za balneoklimatologiju Instituta za medicinska istraživanja Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti - danas Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

U razvitku balneologije u Hrvatskoj pionirsku je ulogu odigrao Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Godine 1937., u vrijeme kada je dekan bio prof.dr. Božidar Špišić (1879.-1957.), započela je redovita nastava iz balneologije.

Godine 1938. izdana su "Odabrana poglavlja iz balneologije", zbirka separata Liječničkoga vjesnika (Svezak 8. Zagreb 1938. 71 str.) sa sljedećim poglavljima: prof.dr. Radoslav Lopašić (1896.-1979.). Važnost balneoterapije u suvremenoj medicini. 1938;60(8):9 str.; prof.dr. Vale Vouk (1886.-1962.). Biologija termalnih voda i balneologija. 1938;60(8):12 str.; doc.dr. Juraj Körbler. Radioaktivna vrela. 1938;60(8):6 str.;

dr. Rudolf Leskovar. Današnja balneologija i teoretsko-eksperimentalna medicina. 1938;60(9):15 str.; dr. Leo Trauner. Biotropni faktori podneblja. 1938;60(8):6 str.; dr. Leo Trauner. Akratoterme. 1938;60(8):5 str.; dr. Adolf Režek. O kemijskoj slici rudnih vrela. 1938;60(7):20 str.

Od 1941. do 1945. godine na istomu je Fakultetu djelovao Ordinarijat (ravnateljstvo) za balneoklimatologiju.

Godine 1958. Odjel za balneoklimatologiju Instituta za medicinska istraživanja JAZU prekida djelatnost unutar Akademije i prelazi u nadležnost Medicinskoga

fakulteta u Zagrebu, kao Zavod za balneoklimatologiju i fizikalnu terapiju.

Godine 1963. mijenja ime u Zavod za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagreba. Tu se osniva prva hrvatska Katedra za fizikalnu medicinu i opću rehabilitaciju, zahvaljujući prof.dr.sc. Oskaru Plevku (1916.-1965.).

Godine 1997. obnovljena je dodiplomska nastava iz balneologije, koja se održavala u Demetrovoj do travnja 2008. godine.

Među djelatnicima i suradnicima Zavoda istaknutu su ulogu imali sljedeći hrvatski balneolozi: prof.dr.sc. Stanko Miholić (1891.-1960.) - kemičar; dr. Leo Trauner (1893.-1963.) - reumatolog i klimatolog; mr.ph. Renata Novak (1919.-1993.) - balneološki analitičar; prof.dr.sc. Oskar Plevko (1916.-1965.) - fizijatar i reumatolog; prof.dr.sc. Veljko Mandić (1917.-1992.) - ortoped i fizijatar; prof.dr.sc. Theodor Dürriegl (1926.) - fizijatar i reumatolog; dipl.ing.geol. Radovan Čepelak (1944.) - balneološki analitičar.

Godine 1952. objavljen je "Godišnjak balneološko-klimatološkog instituta NR Hrvatske".

Godine 1997.-1998. izlazila je "Balneoklimatologija", stručni časopis Zavoda, čiji je glavni i odgovorni urednik bio dipl.ing.geol. Radovan Čepelak.

U Zavodu je obavljeno i napisana su izvješća za više od 400 balneoloških analiza termomineralnih vo-

da i peloida Hrvatske, zemalja bivše Jugoslavije i iz inozemstva.

U Zavodu je mr.ph. Renata Novak razradila, danas opće prihvaćeno, razvrstavanje termomineralnih voda i peloida te napisala stotine radova, enciklopedijskih i drugih članaka, a spomenuti autori su objavili velik broj stručnih i znanstvenih radova.

U Zavodu su, do 15. travnja 2008., djelovali i postojali: balneološki laboratorij; fond stručne dokumentacije i arhivske građe; knjižnica; muzejska zbirka; kartoteka; predavaonica.

U 60-oj godini od osnutka Zavoda i dalje preostaju, za potrebe balneološke službe u Republici Hrvatskoj, njegove sljedeće zadaće: 1. Prikupljati, čuvati i obrađivati podatke o nalazištima i/ili mjestima primjene prirodnih ljekovitih činitelja Republike Hrvatske; 2. Redovito ispitivati sastav prirodnih ljekovitih činitelja; 3. Izdavati pismena stručna mišljenja o primjeni prirodnih ljekovitih činitelja; 4. Dodiplomska i poslijediplomska nastava, trajna izobrazba; 5. Poticati i promicati primjenu prirodnih ljekovitih činitelja u hrvatskoj medicini, turizmu, prehrambenoj, farmaceutskoj i kozmetičkoj industriji.

prim.mr.sc. **Goran Ivanišević**
predsjednik Odbora za zdravstveni turizam
i prirodne ljekovite činitelje
Akademije medicinskih znanosti Hrvatske